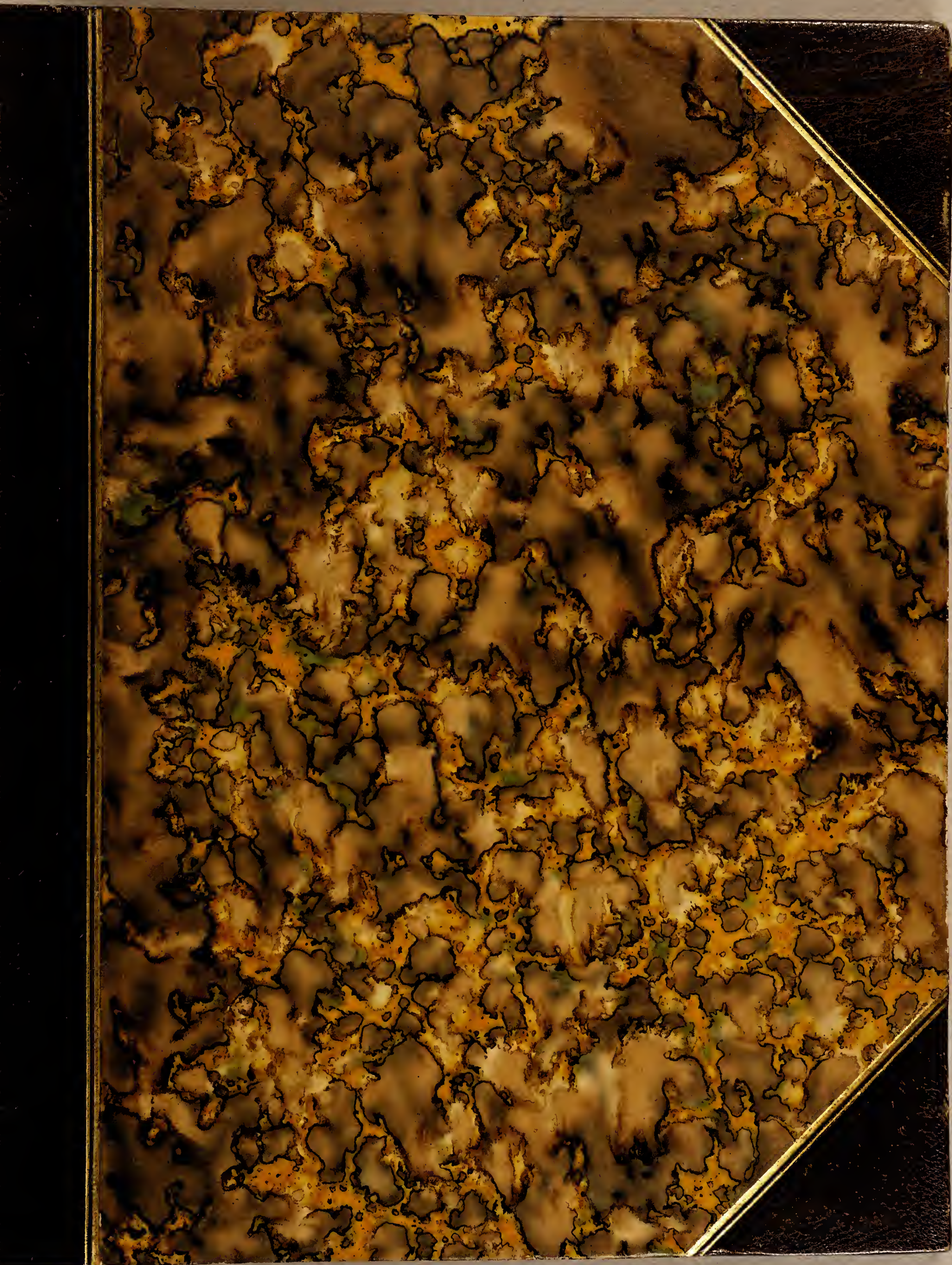
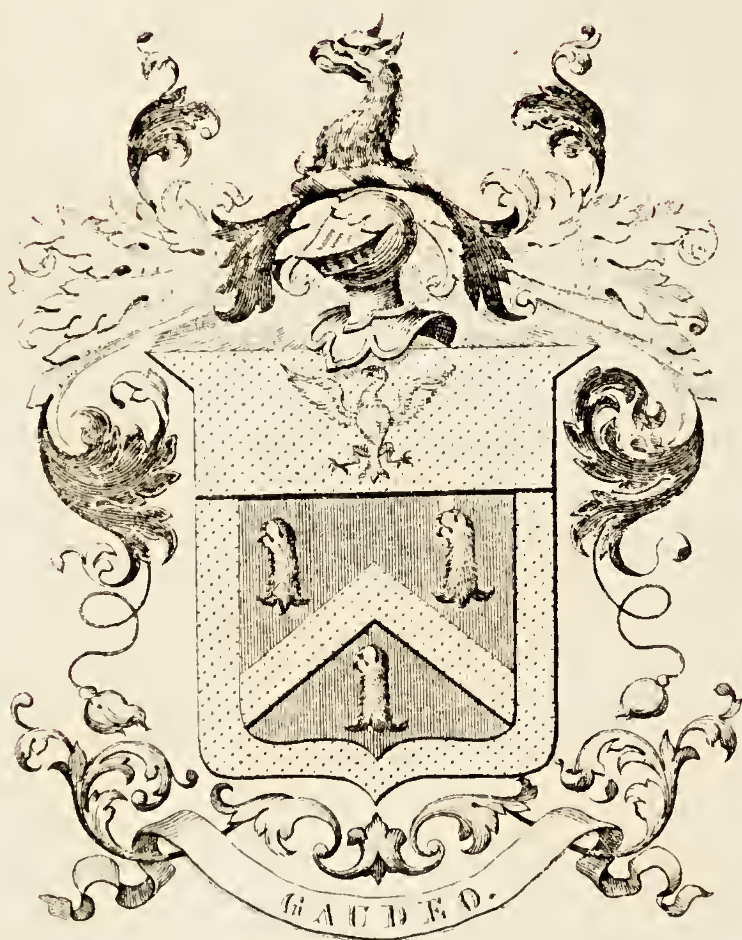
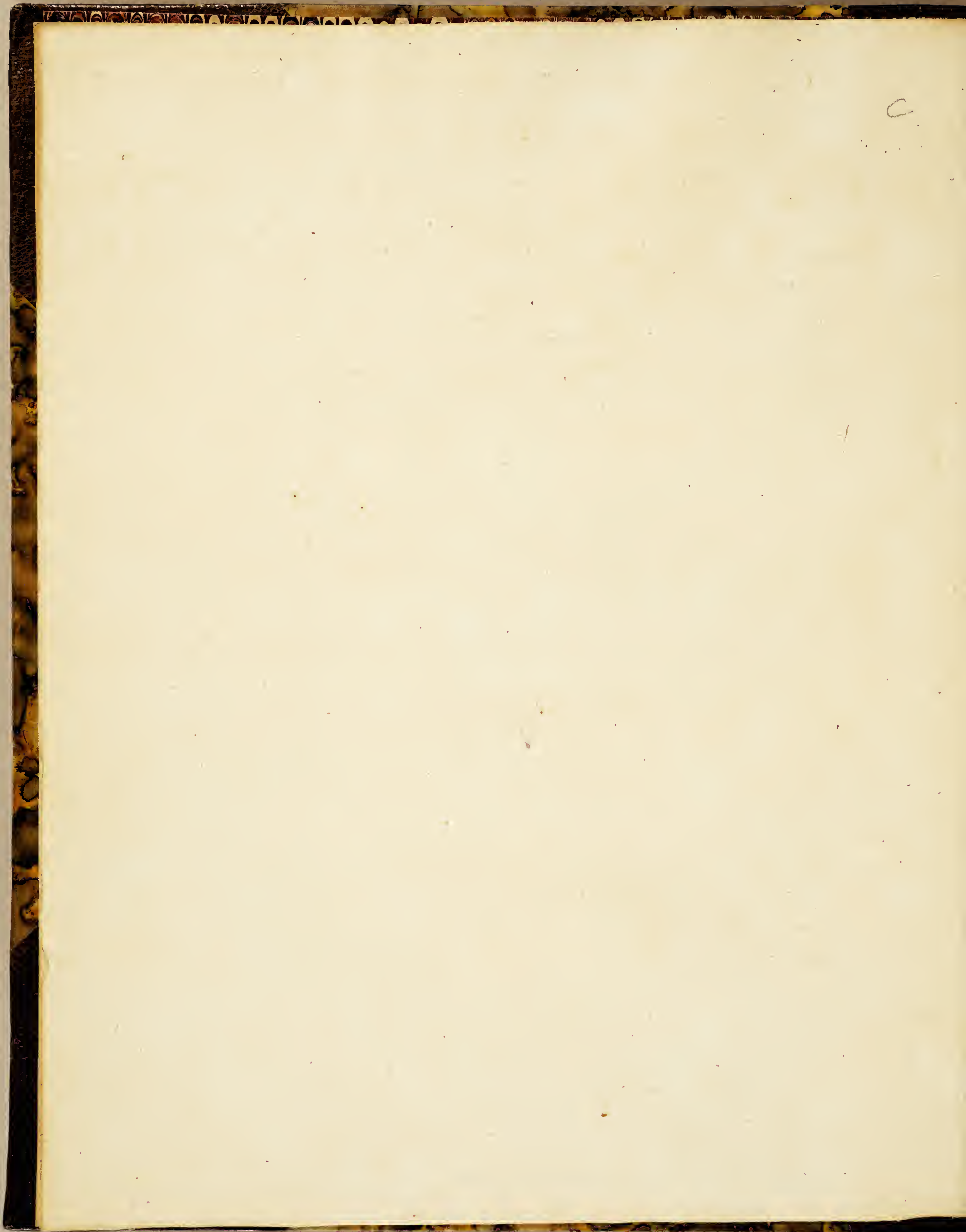

GAUDEO.

PRACTIICKE
van den
SPAENSCHEN AES-SACK:
Aen-gevvesen
Op de Veroveringe, en Victorie van den
Loffelijcken, Voorsienighen, Manlijck-hertighen
Heer Generael
PIETER PIETERSZ. HEYN.
Met By-voeginghe van noodighe Poëtische 't Samen-spraecke;
Ende
Aerdige Rijm-Vyeren, en VVellekomsten.
MITSGADERS
Eenighe Treur-Versen op het droevich ongheluck des
CONINCKL: M: van BOHEMEN.

Let op het spel;
En wachtje wel:

Want loos bedroch
Dat guychelt noch.

IN 'sGRAVENHAGE,
Voor *Anthonis Iansz. Tongerloo*, Boeck-verkoper inde Veen-straet;
inde Thien-Geboden. Anno 1629.

Prov. Cap. 11. 9.

Door de mondt des Huychelaers vvert sijn naesten verdorven: doch de Rechtveerdige merckent, ende vverden verlost.

SIet! Vrienden van het Landt; Siet vreemde Bondt-genooten,
Wie ons, en uws-gelijck soeckt uyt den nest te stooten!
Siet om; ey lieve, siet! wie valschelijcken speelt;
Beveynsdelijcken praet; onhebbelijcken deelt.
De Spanjaert slacht den Aep, en leert de Werelt troeven,
En wintet meeste spel door schoppen, aes, en boeven;
Vry-landers letter op, 'tis ydel-guychel-schijn!
Het Hooft is vol Bedroch, de Staert is vol Fenijn.

Prov. Cap. 16. 18.

VVie te gronde gaen sal, die vvort te voren stout: Een hooveerdigh ende stout gemoet koemt voor den valle.

T'SAMEN-SPRAECKE,

Tusſchen *Memorie*, en *Vrye-maet*; op de vertooninge van deſen

SPAENSCHEN AES-SACK.

Ha pas, en vveder pas, gelooft al vvatje ſiet;
Die van de Kunſte vveet, beſchaemt ſijn meeſter niet.

(a) Vrye Neder-landtſche ſegen-rijcke ende wijt-ſtreckende Zee-vaert.

VRYE maet (a) die met u ſeylen
Loopt de VVerelt omme-peylen,
En door-ſnuffelt meenigh Landt;
En beankert ſtroom, en ſtrandt.
Siet! ick heb u vvat te ſeggen:
VVilt mijn Reden niet verleggen;
Volght de Plicht van heuſſche lien;
Dat is: Hooren, ſvvijgen, ſien.

Vrye.

(b) Spaenſche hoog-moedig-heyt, en liſtigh be-drijf.

Beſte-vaar, wat ſelje kalle?
Lusje nouw althans te malle;
Laat ons hier by deuſe klucht,
Maake niet te veul gerucht.
Deuſe (b) Ioncker, mitſen Tasje,
Is ien leép, en vinnigh Gasje;
Deuſen Gauwert, deuſen Valck,
Is ien heel-deur-ſlepen ſchalck.
Siet! hoe mottigh ſtaat ſen hoetje,
Mit ſen kraagh, en al ſen goetje;
Op de Spaanſen tits, en toy,
Staatet mierelijcke-moy:
En daar by, ſoo kan hy kunſten,
Om te krijgen ſchijne-gunſten,
Van die gaaren ſien het kruyt
Datmen hiet ien ſpaanſe kluyt.
Deuſen nieuwen Ionckers ſtockje
Is ien oor, en oogen-lockje;
Waar het hardt, of ſafjes ſtrijckt,
't Lijckent ſtracks beſuckt berijckt.

Memorie.

Kijcker, laet u vvacker oogen
Door geen ſpelen zijn bedrogen;
Laet geen vvijfjes licht-geloof
Dy al hoorend' maken doof.

Vrye.

Hola! man, ick houvvme wacker.

Memorie.

VVeeſt voorſichtich Vrye-macker;
Luyſtert na geen quaden Raet;
Siet met vvie ghy omme-gaet.

Vrye.

Ick verkeer by luy mit eere;
Dreeg ick ſchippers ſlechte kleere,
Evenwel, ick ben ien gaſt
Die recht op ſijn (c) *Meeſters* paſt.

(c) E: Ho: Mo: Heeren Staten Generael; Doorl: PRINS van Oranjen, en d'E: Heeren de Bewint-hebberen der Weſt-Indiſche Compangie in deſe Provincien.

Memorie.

Lieve maet, en Vrye-Lander,
Nu vvy t'ſamen by malkander
Moeten ſpreken; Luyſtert dan,
VVat de Spanjaert *ſpelen kan.*
Hebjet noyt, en recht gevveten,
Hoe tyrannich hy (vermeten)
Veel onnooſel ſchapen-bloet
Heeft ontlevendt, en ontgoet?

Vrye.

Iaa voorſeecker, 'khebt 'e leſe;
Sou het oock wel loofbaar weſe

Docht

Docht ick; maar, het is bevraaght
An mijn Besje (d) ouwt bedaaght,
Die het op heur duympjen wiste,
„ (Rechte waerheyt noyt en miste)
Van het Spaanse Roof-gewelt,
Dat ons noch soo lijdigh quelt!

(d) Onse Ouders heugent, ende hebben de spaensche practijcke gesmaeckt.

Memorie.

Och Peru, *en* Nederlanden
Heugen van het vvorgen, branden!
En veel snood en loos verraet!
Als mijn noch te vooren staet;
Hoe (e) *den* Prince van Oranjen
Is door-schoten. VVee dan Spanjen!
Dat oock (f) Engelandt *beloert!*
En veel Koninck-rijcken roert!

(e) Anno 1584. wert den Doorl: Willem Prins van Oranjen te Delft vermoort.

(f) Anno 1588. in Mey; quam de groote spaensche Vloot om Engelandt te overweldigen; doch is mis-luckt. Anno 1605. den 27. Ianuarij, is het spaensche schendich pulver-verraet in Engelandt ontdeckt.

Vrye.

Laat me noch ien lutje spreecken,
(Sonder al jouw re'en te breecken)
Ick moet iensjes wat om 't jock
Roere van de Gouwe stock.

Memorie.

Jonge man, zijt dit gedachtich;
O de Stock is vvonder krachtich!
VVant sy buyght, en breeckt, en maeckt,
VVaerse streelt, of reyckt, of raeckt.
Zijdy stout, en sonder vreese?

Vrye.

Hey! wat souw ick angders wese;
'kHeb mijn vaartjes-vaar sijn hart,
En ien kop ghelijck ien bart,

Mit

Mit twie vuyften ftijff as ftienen;
Oock ien paar, lijck ftaale bienen;
Siet! al waar ick fet mijn voet,
Ruymtet, of het kofter bloet.

Memorie.

Vryer, fegmen eens voorfeecker,

Vrye.

Wat foudt wefen ouwen fpreecker?

Memorie.

Of ghy met de Schepen mee
Zijt ghekomen uyt de Zee?
Defe daghen hoord' ick blafen,
En 't Gefchut-gedonder rafen;
Blijfchap vvas by yder een,
Alle man ftont op de been
Om te hooren, om te vraghen
VVie den Spanjaert kon verjaghen
Met voorfichticheyt *en* trou,
Dat hy leyt in grooten rou.

Vrye.

Siet! ick ben ien van de gaften,
Die gheweun fijn toe te taften,
Om te krijghen wil en wens,
Of wat flaaghen op de pens.
Wy, (g) Matroofen, zijn gien vluchters,
Kreuckers, bevers, vreefers, fuchters;
'kSweerje by mijn ruyge muts;
Winnen, of mit eere bluts.

(g) Hollantfche eñ Zeeuwfche ftouticheyt van het fcheepsvolck.

Maar

Maar byloo, en 'tſeelder-weeke,
By de ſticken iſt 'e bleeke;
    By de koſtelijcke Waar
    Moetjet looven alle-gaar.
Laat de Spaanſen ſpeulder lincken,
Mit ſen Aapje loere-quincken;
    Laat hy nouw gaan after Langdt,
    Mit ſen leege Tas, en hangdt,
By de gelde-looſe Papen,
Om ien Muyters-pay te rapen:
    Maar, de Klooſters ſeggen: Heer,
    Wy jouw geven? brengt ons meer.
'Tis veul beter by de boeren
Dwinge-bedel-klap te roeren;
    Boeren nimmermeer verſtaan
    Waar ien Heer kan leegh op gaan.
Als *Maraan* niet meer int Weſten
Eygendommen heyt ten beſten,
    Wat ſelt weſen mit de quant,
    Raackt hy tot ſijn ouwe ſtant?

Memorie.

God den VVreecker der Tyrannen,
Kan rechtveerdigh buyten bannen,
    Alle die ſijn Majeſteyt
    Quetſen met onrechtigheyt.
Denckt, vvie andre vvil verdrijven,
Selden kan hy vaſt beklijven!
    „VVie met valſche maten meet;
    „VVederom ontfangt hy leet.
VVil ons God noch lange jaren
In dees Vrye-Landen ſparen;

Soo

Soo mocht vvel het Guychel-ſpoock
Dvvijnen als een loſſen roock.

Vrye.

Ouwe man, dat waar ien ſtory!
Iaa, mit recht, je bent *Memory*!
'kHoor, je weet 'tgheen voor en naar
Was, of wort noch openbaar.

Memorie.

Datjet vveet, ten is geen vvonder!
Elcken dach leert ons byſonder;
Niemant vveet van kans of keer,
Als den aller-opper-Heer.

Vrye.

Onſe keer is wel 'e valle;
(h) *CVBA* leydt als nietmendalle;
CVBA is nouw meeſt ontbloot
Van de Gouwd', en ſulver Vloot.

Memorie.

Laet (i) Toledo *boos, en bange,*
Stadich, en vergeefs verlange;
Laet Valence, Portugael
Treuren langh, en blijve kael.
Laet de (k) Over-Heerde Landen
Met de Pauſelijcke Banden
Sluyten Stroom, en Schans, en Stee.

Vrye.

Niement ſluyt ons *Goede-Ree*;
Daar den over-grooten ſeghen
In komt vlotten, as ien reghen;

(h De Heer Generael P.P.Heyn heeft op den 9. Septemb: 1628. de rijcke Vloot verneſtelt voor het Eylandt CVBA.

(i) Veel benauthe-den in Hiſpanien ontſtaende, over haer verlies vande Vlooten, in Weſt-Indien; als in andere plaetſen.

(k) Al iſt dat de Spaenſche Provinciē de ſtroomen konnen ſluyten, ſoo blijven deſe vereenichde Landen niet beſloten, nademael de ruyme vrye Zee, ende alle Havenen open ſtaē.

Daar, ons, door en ebb', en vloet,
Komt of uyt, of in veul Goet;
Daar den *Heldt* van *Dellifs-haven*
Quam as Puyck, en Roem van Braven;
'kMeen den vromen Capiteyn,
Onsen Grooten *Pieter Heyn.*

Memorie.

Vrye, *Dienaer van de Grooten,*
Die vol seghen is ghegoten;
(Naedemael het alles vvort
Van den Hemel *uyt-ghestort;)*
Soo laet vry in dijn ghedachten
Over-daghen, over-nachten:
Dat een Schipper, of Soldaet,
Al sijn macht in God bestaet.
Meen dy Eer, en meer te soecken,
Door u veerdigh lichte vloecken?
VVintmen staegh met stoutigheyt?
Neen, het is door vvijs beleyt.

Vrye.

Ist niet beter kloock en hangdigh,
As allien te zijn verstangdigh?
Benne gaauwe luydtjes dom?
Hoor; se buyghen recht en krom:
Swabbers, Vorsse-baly-ruymers,
Ky-uyt-wachters, Soppe-schuymers,
Maersse-klimmers, Stier-mans-knecht,
Angder Boots-luy, hoogh en slecht;
Seyl-uyt-reevers, Roere-stierders,
Vlag-ontwinders, Schoote-vierders,
Schut-bewaarders, die het kruyt
't Ien gat in, en 't angder uyt

Laate

Laate vlamme, laate roocke
Deur puff-bulder-ſmoore-ſmoocke,
Dat de lieve ſoete lucht,
En het ſoute water ſucht!
Reeckent iens, wat ſouw het baaten,
Soo wy, maats, al ſtille ſaaten?
„Vriendt, men ſeydt; ien vlugge Kraey
„Krijght meer as de Pape-gay.
Hadd' ons *Heyn* niet wijt 'e vloge,
Spanjen waar dus niet bedroge!
Daarom, ſeg ick, ouwe vaar,
„Toeſien baart Gelock, niet waar?

Memorie.

Jae, voorſichtich, en recht vaerdigh,
Houd' ick alle bey eervvaerdigh;
„VVie voor rechte ſaecken ſtrijt
„Die verkloeckt, al raeckt hy quijt.
Och! in ons nu leſte jaren, (1)
Hebben vvy in bitter-baren
Om-ghetobbelt, op ghenae!

(1) Anno 1618. ende die aenvolgende Iarē tot heden toe is kenbaer, wat in Duytslandt, en andere plaetſen is voor-ghekomen, eñ wat voor ſwaricheden datter zijn door ſpaenſche practijckē te weegh gebracht.

Vrye.

'kLooft ſoo waar as ick hier ſtae.
Wel an, 't gaat noch ſulcke gange;
„d'Eene ſtreeft, en d'aar ſiet bange;
„Alle dinghen heyt ſen keer;
„Na wat ſturmens komt moy-weer.
Kijck! al ſtaa ick hier wat mackjes,
Mit de hangden in de ſackjes,
En ien Vrijſter by mijn lijf;
Ick ben *Vry*, en ſonder wijf.

Vaarent-

Vaarent-volckje dient gien ſlommer;
„ 'tGoetje maackt te veul bekommer,
„ En baart ſorg, en nijdt daar by!
Maar ick houwme kleyn, en *vry.*

Memorie.

Vrye-maat, *wy ſullen ſcheyen*;
God *wil u, en my gheleyen,*
Door ſijn aller-ſterckſte handt.
Vaert wel, voor ons Vaderlandt.

Vrye.

Beſte-vaar, vergeeſt mijn rondtheyt,
'kSel ien vaan op jouw gheſondtheyt,
Licken, aſſet maande-gelt
Wort an aar, en mijn 'e telt;
'kSegje dan, Gadieuw *Memory.*
In het (m) *Haagjen* iſt Victory!
Al de klocken bommen luyd':
Laat weer Rijckdom kommen uyt;
Kinders, maagden, mannen, vrouwen
Queelen 't deuntje van Naſſouwen;
Eel-luy, burger, ſchipper, boer,
't Iſſer all' in Bly-geroer!
Alle monden loopen roemen:
Daar is Prijs, en ſel noch koemen.
O! (n) daar is nouw by der handt,
Om te vichten op het Landt.
Laat Duyn-kerckers, heye-ſtroopers,
Boere-plaaghers, over-loopers
Blijven binnen boort, en wal,
Offe raacken tot ien val.

(m) Groote Vreugde-Teeckenen, in alle de Steden vã onſe vrye, eendrachtighe, machtige Nederlandẽ beweſẽ, over de aen-gekomen veroverde koſtelijcke Vloot, van den Manhaft: P. Heyn.

(n) God loff! dat ons nu uyt de Zee komt drijven de middelen, om te Lãde de ſpaenſche te wederſtaen.

Hier

Hier mé wil ick nouw vertrecken,
En mijn tong met lippen decken;
Over-denckt mijn los ghekall;
Sluytet niet, ſegt *vry*: 't is mall.

P: A: P:

Prov: Cap: 9. verſ: 10.

Een Stadt verheught haer, vvanneert den Rechtvaerdigen vvel gaet: ende vvanneer de Godlooſen om-komen, ſalmen vrolijck zijn.

GESANGH,
op deſe gelegentheyt van *'t Victory-vieren-vreught*;

Stemme: *l'Orangée.*

I.

VRY-landers, weeſt verblijdt
In deſen laetſten tijdt;
Nu dattet lieve ſoet geluck
Komt drijven boven quael, en druck;
Wilt loven, en prijſen, nu in't geheel,
Met open hert en keel,
Byſonder; dit wonder:
Het welcke God u heden geeft ten deel.

II.

Verheughde vrome lien,
Laet nu, en naemaels ſien,
Hoe danckbaer datje weſen moet,
Voor deſe Prijs, en ander goet;
Die *Pieter Heyn* voor ons nu heeft gemijnt;
Siet! alſt met waerheyt ſchijnt,
Hoe lijdigh, en nijdich
Toledo leyt en mijmert, knort, en grijnt.

III.

'tHooveerdich Spanjen ſucht;
En is geheel beducht,
Hoe dattet voort ſijn Heerſchappy,
En ſnoode Guychel-ſpeelery
Sal draeyen, en keeren, noch ommentom;
Of ſlincks, of rechts, of krom.
Sijn krachten ontmachten;
„ Het daelt gemeenlijck wat te hooge klom.

IV.

'tVerheerde Pauſche-landt
Is ſonder luſt en pant,
Om dat voor *Cuba* groote vracht
Is ſonder ſlach, of ſtoot verkracht.
Het dreygen moet vreeſen; Hoogmoedicheyt
Gaet nu in lijdſaemheyt
Verkeere! en leere
Verſtaen hoe alle dingen wend' en ſcheyt.

V.

Moordadicheyt, en liſt,
Verraet, en alle twiſt,
Wert in Hiſpanjen uyt-gebroet:
Waer over meenigh klagen moet!
En roepen altijt niet als wraeck, en ſmaet;
Door't heugen vande daet!
Veel menſchen, die wenſchen
Dat God vergelt met recht onrechtich quaet.

VI.

Verdruckte Vorſten, ſiet
Wat alle daegh geſchiet!
O, laet u oogen open gaen!
Wilt handen aen de ſaecke ſlaen.
Eendrachtich maeckt *machtich*, alſomen ſeyt;
Den Padt wort ſtaech bereyt;
Veel Scheepen wech ſleepen
De grootſe glans van Spaenſche Majeſteyt.

Hoogh-

VII.

Hoogh-Eed'le Mogentheyt,
Vry, en vol wijs beleyt.
Doorluchtich *Prins*, vol loff, en eer!
Bescherm ons *Landen* meer en meer;
Laet varen, en draven in't vrye velt,
Voortaen noch meenich Helt.
Wint Steden, met reden:
'tIs noodich datmen *Spanjen* temt, en quelt.

VIII.

Matroosen, maeckje ree,
Door-kruyst de *vrye Zee*;
Naer Oost, en West, om rijcke schat;
Maeckt dat je *Spanjen* meer ontvat;
Dan salmen weer roepen met bly-gelaet:
Zijt wel-kom *Vrye-maet*.
En tieren, en vieren
Weerom in elcke Stadt, en blye straet.

IX.

Trompetten, keel-gesanck,
En Klocken klinck-geklanck;
Het Bomme-boffe-klater-kruyt,
Dat van 't Geschut komt brommen uyt,
Sal weder-galmen door t'ruym inde lucht,
Vol dubbel-vreuchde-vrucht!
En singen, en springen;
„ By vrolickheyt en past doch geen gesucht.

X.

Besegend' Werelts-Roem!
En Aller-luyster-bloem;
Ghy laeghste Landen blijft verhooght;
O, Puyck van watter wort be-ooght!
Laet van u verbreyden de goede faem
Alomme soo bequaem,
Dat monden verkonden
Dijn *vrye* Staet, en over-grooten Naem.

Druck om geluck.

RYM-VIEREN
Op de
[...]eghen-woordige Victorie, bekomen door den
Manhaften Generael
PIETER PIETERSZ. HEYN,
van Delffs-Haven,
In de veroveringe van de Spaensche Silvere-Vlote, onder 't Eylandt *CVBÆ*, Anno 1628.

Daer-by-gevought,
Eenige TREVR-VERSEN, *over het drouvigh ongheluck, voor vveynigh dagen, sijne* Co: Ma^t^: van Bohemen *over-ghekomen.*

ZIEGH-ZANGH,

Over de veroveringhe, van de Silvere Vlote des Coninghs van Spangien; door, en onder 'tbeleydt, van den Manhaften Generael

PIETER PIETERSZ. HEYN,

van Delffs-Haven, Anno 1628.

WAt donder! *Heyn* is t'zee. De ſpoore-looſe ſoutheyt
Van *Mar del Nort* en *Zur* verſchrickt voor ſijne ſtoutheyt;
Maer knickt hem even toe; als of ſy ſeyde, Ia!
Wy zijnder mé te vré, ſet toe, klamp an en ſla!
Dies *Cuba* ſchudd en beeft: *Jucatan* is verwondert
Wat drommel datter dreunt, wat donder datter dondert;
Maer neen, daer 'sniet te doen: de Stucken leggen ſtil,
De lonten die zijn doodt, want *Pieter* heeft ſijn wil.
Hoe dus? het is gedaen. Stil, Stil, het lijf behouwen,
Sijn leven goedts genough: en goet voor onſe Vrouwen
En kleyne kinderen. Maer ſiet, het tegen-vocht
Dat dringht tot tranen uyt, en biggelt inde locht.
Dan, 'tis te laet geſchreyt, die kans is al verkeken,
Daer baet te dreygen niet, te bidden noch te ſmeken,
Marraen, ey lieve ſwijght, of kapt en deckt de ſot,
Of ſmoort u t'eene-mael in eygen nock en ſnot;
Want foy, het is te kindts. Maer hola, ſonder gecken
Daer is te veel aen vaſt: de binnen-heden ſtrecken
Te krachtigh tot het goedt: te meerder, daer het is
Verlooren en gebreck, gerekent en juyſt mis.
Dit prévelt vaſt *Seignoor*, dus ſtaet hy vaſt en mijmelt,
Maer of hy 'tvaentje ſtrijckt, de Bruydt is al verſijmelt,
De Beuyt is al gebeuyt. *Neptun'* en weet niet wat;
Maer *Phœbus* brengt de kaers en glinſtert door de Schat.
Daer iſt: de Goden bey die lacchen datſe gapen
In ſpijt van al den hoop der uyt-gevluchter Papen

En

En Papen-Biechtenaers: in ſpijt van al die geen
Die liever zijn aen landt, dan t'eynden a'em geſtre'en:
Die liever ſien haer goedt dan bloedt in zee verdroncken,
En liever al haer eer, dan leven wech geſoncken.
In ſpijt van *Spangjen* ſelff, dat geenen beter raet
En weet, dan dat het nu voor ſilver kooper ſlaet.
De *Zee* dan, en de *Son*, die hebben een behagen,
Dat hem *Seignjoor* ſoo licht de proye laet ontjagen,
Sy lacchen, ja met ons, om dat de *Pieter-Man*
Het *Zee-Paerdt* heeft getreft, ſoo dat het niet en kan
Meer ſpringen op de *Meer* en jonge veulens maken,
Die's Vaders ſwier en ſweem ſoo hengſtelijcken raken
Als hy wel heeft gedaen: Hoe dus? want zeen' en aer'
En alle muſculen die ſtaen in groot gevaer:
De ſteeck is te vernijnt, de wond' is aen het ſwellen,
'tGevoelen kranckt en manckt, daer is geen gelt te tellen,
De ſtoff is ſonder kracht, de kracht is ſonder bloedt,
En wat hy Neyt en Springt, de kunſt en valt niet goedt.
Hola *Seignjoor*! dat's mis. ſoo moet het altijdt treffen,
Soo ſal dat op dat neer, dat neer wat op verheffen
En op die *P'ruſche* ſalff oock eens een *Leeuvvtjen* ſtaen,
Die al te dég'lijck is om Houven aff te ſlaen.
Het weet wel beter wegh: de kloucke Schepe-timmers,
De Kennip-kabel-luy', de vlugge-vlaggh'-beklimmers
(Als uwen denningh berſt) die willen noch al gelt,
Die geeftmen noch al loon, op dat u 'tuwe quelt.
De gieters van't geſchutt, die laet men noch al gieten,
'tIs waer; maer ſiet, men ſal voortaen u nu beſchieten
Met loot uyt uwen vorm, en met u Munnicks-kruyt
V eygen kamer in, u eygen koker uyt.
Hola! ſoo't God bevalt, wy willen oock wel vrede;
Behoudelijck met u aen Landt en op de Reede,

Daer

Daer ghy't al uwe noemt: al u, maer dat gewis
V te verliesen staet, alsoo't gewonnen is.
Off, soo ghy uwen beuyt soo licht wilt over-geven
Als ghy nu hebt gedaen, dat niemant lijff noch leven,
Noch goedt, noch bloedt en laet? wy zijnder mé te vre'en;
Dat silver is ons lieff, en liever als't u scheen.
Daer eyst geen puuren meer, geen dreck uyt gout te siften,
Geen parels uyten slijm, noch goet uyt quaet te schiften;
Dat vuyl is al voor off, dat Cooren al gekrenst
De schimmer is getuygh, 'tis 't eygen datmen wenst,
'tIs 't eygen dat de Geus soo langh al heeft bewoogen
Te kruyssen Zee en Ree, te wagen en te doogen
Al wat *Matroos* begon: en (ongeveynst geseyt)
Daer 't *VVest-aen-Reedend'-volck* op hebben toe-geleyt.
En hebje meer van dat, t'ontvrachten off te quijten?
Noch isser moet en bloedt om u daerom te smijten,
En Slagh te leveren. Noch zijnder met dien last
En Schepen inde zee, en zeylen aende mast.
Noch isser voet-gejeuck, om met u in *Matançen*
Off elders eenen dans om sulcken Bruydt te danssen,
Want s'is te wonder schoon, te bijster hubs en fijn
Voor sulcken geepzen Volck gelijck de *Spanjaerts* zijn.
't Is haer te pijne-waert een Speel-man voor te huyren,
Want kindert-se wat haest, de suycker en de luyren:
Die brengtse voor haer mé, dat's werckjen al gedaen,
En wat haer tael belangt die salmen wel verstaen:
Wy weten al-sulck volck naer onse spraeck te breken
Al-waer het inde munt daer s'al goet Hollandts spreken,
Die swaricheyt is kleyn: Maer, alle gecken off,
De reden vordert ons tot heerelijcker stoff.
Daer eyst een danckbaer hert. Ey lieve *Nederlanders*;
Leer dan (het is u goet) te zijn geen *Alexanders*,

 Maer

Maer ſtijft u Chriſtenheyt: ghy hebt nu ſtoff: Ick Raedt,
Comt met u overſchot de ſuchtende te baet.
En hoort niet meer verhart de naeckten ſitten ſteenen,
En d'arme ſoo ſy zijn verkommert leggen weenen.
Maer mooght ghy't niet alleen? ſpant met een ander t'ſaem,
En geeft een ſwanger wijff, de ſuycker tot-'er kraem.

WEL-

VVEL-COMST

Aen den gemelten Generael,

op sijn inne-comen in

'sGRAVEN-HAGE,

Den veerthienden Januarij, Anno 1629.

WElcom, welcom kloecken *Heyn*,
Met u zeylen groot en kleyn.
Welcom welcom Vromen Helt
Met u Schatten, en u Gelt.
Welcom welcom edel bloedt
Met u groot-gewonnen goedt.
Welcom, welcom, welcom Heer,
Soo begonnen, soo noch meer.
Siet! hoe lacht die soete *Meyt*
Dat sy u (soo langh geseyt)
Dat sy u (soo langh verwacht)
Siet behouwen t'huys gebracht.
Want van dat sy heeft gehoort
Fama doen van u Rappoort,
En door sekerheyt gelooft
Dat de *Spanjaert* was berooft,
En de soone van de *Maes*
Hem, en sijner Schatten Baes;
Siet, soo heeft sy staegh geweest
En vervrolijckt, en bedeest.
Vrolijck, dat sy hadd' verstaen
Wat ghy hadd', en hadd' gedaen.
En bedeest, om dat de plas
Van u reys, u Vyandt was.

Want

Want *Vulcanus* lichte Wijff,
(*Spanjens* al-gemeen gerijff)
Heeft de *Zee-God* op-gereydt
Tot een groote grimmicheydt,
Tot een fellen water-ſmack
Die (door 't berſten vande ſack
Daer *Æolus* t'huys in was)
Schip en Roer ontſey de pas,
Zeyl en maſt ter neder ſtreeck
Dat een Schipp geen Schip geleeck,
Tot een wreecken na ſijn macht.
Als ſy voortijdts heeft bedacht,
Doen *Æneas* niet en kon :
En *Ulyßis* over-won :
En gewonnen, we'er verloor
Dat hy hadde van te voor.
Dat de ſchalcke ſtoute Grieck
Was gelijck geſondt en ſieck ;
Als hem windt noch we'er en wou
Dienen, ſoo ſy dienen ſou.
Maer al gints en weder ſmeet
En met een geduyrich leet,
Dan verloor, en weder greep,
Dan ontſloogh, en weder neep
Tot dat *Phœbus* thien-mael quam
Door de Stooters vanden *Ram.*
Even, even vromer Helt
Heeft *Neptun'* ſich óock ontſtelt
Als hy voelde dat u kiel
Hadd' gemangelt ziel om ziel,
En haer hollicheyt vervult
Met betalingh voor de Schult

Die

Die *Seignjoor* op thien *per Cent*
Ribbe-ſackt om leen en rent.
Maer daer van nu gants berooft
Thien-mael wel doet klouwen 'thooft,
Thien-mael wel, en in een uyr
Wenſcht u Schepen ſonder ſtuyr,
Wenſcht u voor-hooft ſonder breyn,
En *Batava* ſonder *Heyn*.
» Maer by 'twenſchen van een Snel.
» Viel noyt Calleff uytet Vel.
Thien-mael wel u dreyght en vlouckt
Als ghy we'er ſijn ſilver ſouckt,
Als ghy weer ſijn Galleoen
Schande doet off nopt te doen;
» Dreygen doch daer beefje veur
» Even als een loode Deur,
Even als een klipp in zee
En als *Taurus* voor de ſnee.
Dreygen wil hy even-wel,
Daerom dreyght hy vyer en Hel.
Om dat *Pluto* ſijnen vriendt
Waer hy kan en mach hem dient.
Maer den armen Duyvel (ach!)
Wil al meerder als hy mach.
Mocht hy met een vlouck en ſwets
(Slibber-ſuchten ſijns gebedts)
Nu betalen, dat hy ſou
Hadd' hy dat hy hebben wou;
'k Wedd' dat *Jupiters* gezach
Inden aff-grondt nederlach.
En dat d'*Hell'ge Groote-Moe'r*,
Ia dat *Romen* was een Hoer.

** Off,

Off, dat die van hebben ſprack,
Datelijck den halſe brack:
'tLeſt geloof ick alder-beſt,
Maer ick laet hem al de reſt.
Maer hoe ſeer *Neptunus* ſpoogh,
En u boven over vloogh,
En u gints en weder toogh,
Dan om laegh, en dan om hoogh;
De *Fatalen* ſtonden vaſt
En die waren ſijnen laſt.
En die ſtemden dat hy moſt
Lijden, dat hy niet en koſt.
'*tGroote-Britten*, d'eerſte kuſt,
Biedt u welcom, geeft u ruſt,
Gont u dat u ancker kleeft,
En u af-geleefde leeft.
Noorde-weſter zeyl-geſwel,
Spitſe Graveſander Stel
Danck hebb, dat ghy *Heyn* ſo dient
En een blijde Baeck verlient;
Danck hebb dat ſijn Vader-landt
Hooren mach hoe dat hy brandt;
Seggen mach, dat hy alleen
(Niemant anders, anders geen)
Doet, dat yemant wel begon
Maer noyt niemant doen en kon.
Heught *Gibralter* van de Slagh
Die ſy wel geheugen magh;
Cuba ſal, en ſonder endt,
Soo langh als ſy *Spanjaert* kent,
Schricken, alſmen *Heyn* haer noemt,
Sterven, als maer *Heyn* we'er koemt.

't Is (God loff) 'tis ons geluckt
(Al ſeyt *Momus*, ja ; beſuckt)
't Is geluckt en t'huys gebracht
Daer ſo langh is na gewacht,
Dat geluckt, noch weeck en maendt
Was getwijffelt en gewaendt.
Twijffelaers, zijt nu gewis
Dat het uyt-getwijffelt is.
Drijvers, dwerſſers, ſcheel geſpuys,
Die, dat *Heyn* ſou komen t'huys
Maer verachte voor de ſtondt,
Speel nu vingers op de mondt.
Nijders, die't geſchiet, geſchock,
(Wt een nieuwen-ouden-wrock)
Op het lieve Vader-landt,
En haer goedt en quaden ſtant,
Niet en hebt gelaten noch ;
Laet u nu verſtommen doch.
Com, en met het *Nieuwe-Iaer*
Innerlijck, en met gebaer,
Hael met ons in eenen ſin
Heyn met vreuchd'en-reyen in :
En door ſijn verworven ſtoff
Singht met my tot ſijnen loff ;
Als ick ſongh en ſinge we'er
Tot en Gods en ſijner eer.
Al en hebb' ick niet een deuyt
Te verwachten van de Beuyt ;
Even-wel, en niet-te-min
Songh en ſingh ick mijn gewin.
Welcom, welcom kloecken *Heyn*,
Met u zeylen groot en kleyn.

Wel-

Welcom welcom Vromen Helt
Met u Schatten, en u Gelt.
Welcom welcom edel bloedt
Met u groot-gewonnen goedt.
Welcom, welcom, welcom Heer,
Soo begonnen, ſoo noch meer.
Soo gevvonnen, ſoo noch vve'er.

Op het vyeren, vande geſeyde Victorie.

HE *Muſæ*; ſoud' ghy nu het rijmen connen ſtaken;
Daer *Orpheus* van de Peuy den gantſchen *Haegh* beweeght?
Daer Voor en achter-*Hout*, en roocken ende kraken,
Om dat *God-Mars* om 't Wat om 't Iock ſijn kokers leeght?
Ey neen; dit's ſtoff te veel, dan dat wy ſouden ſwijgen:
Mijn ziele, door de vreught, die rijdt my door de le'en,
Die comt my op de tongh, en in de lippen ſtijgen
Ia dwingt my tot de ſangh van 't vrolijck al-gemeen.
Sal-peter-blixemt vry Canon en Leger-Stucken;
Geef vyer bepeeckte duygh, en brouwers hallef-vat.
Bombamt du klockjes Klock, en laet u lichjes rucken
Van d'een op d'ander kant, ick luy wel mede wat.
Schit-ſchater-donder-dreunt gegoten holligheden
En ſpouwt u kraen-hals uyt, maer ſimpel om den deun:
Vry wachters van de Veſt, doet, dat oyt wachters deden,
Niet om een breff' te ſlaen, maer om den braven dreun.
Baſuyners blijff gekoont, en Herpers roert de vingers;
Speel op, ick ben om laegh, maer mette ziel om hoogh,
Trompetters van de beuyt, en du Victory-ſingers,
'tEn is my noyt te veel, al iſſet u genoogh.
Waer ben ick? in de lucht? off boven al de Polen?
Wat ſegh, wat hoor, wat ſie'k? off droom ick al-te-mael?

De

De Kerrick is vol toon, de ſtraet vol vlam en kolen,
Iſt Hemel, off is't Hel? wie brengt my uyten dwael?
'tHert klimt my inde keel en houdt niet op van kloppen;
De oogen, door't geſterr' die drijven ſcheuyns en ſcheel,
De tranen ſoecken lucht, ten baet geen tranen kroppen:
Ay my; het breyn dat ſlaet my tegen 'tbeckeneel.
Ha! dat zijn eerſt Tropheen. Ha! dat's Victory-branden
Daer Pijp en Trommel danſt, daer Klock en Orgel lacht,
(Spijt Clap-muts en ſijn Weeuw, ſpijt Bloet-hont en ſijn Tandē)
Daer't op-ſien vande Maeght, is Sonne-ſchijn by Nacht.
Ha! dat is eerſt geviert, al-waer de *Stoel der vvaerheyt*
Met eenen donder-ſlagh van't levendige Woordt
(d'Aenſchouwers van den Heer in een verborgen klaerheyt)
Doet lippen-kalven ſlaen, die God maer ſiet en hoort.
Daer 'tmurruw danckbaer hert heeft ſijnen geeſt verheven
Voor den genaden-Stoel van d'Opper-Al-Beſchick,
En ſchreyt, ô goede God; dit hebt ghy nu gegeven,
Maer ſtreck het ons tot heyl, en Dwingeland tot ſchrick.
Daer Wel-daet handt ontknoopt, en doet de borſe legen,
(Niet légen, want ten leeght niet datmen alſo geeft)
En Chriſti Renten-ſack, en wegen, ende dregen
Met luft' en rechter-handt, blijck, dat het Vyeren leeft.
O! dat is ſtoff om loff van blijſchap uyt te ſchreeuwen,
Een ſtoff, daer ons, door *Heyn* is ſtoff toe t'huys gebracht.
Want d'een baert d'ander ſtoff: en teelt van eeuw tot eeuwen,
We'er ſtoff uyt ſtoff tot ſtoff, daer van God loff verwacht.
'tIs niet met u genoegh, Peeck-tobbens, en Mortieren,
Klock, Orgel, Veel, en Luyt, off datm' in u beſwijmt.
O neen, daer's meer te doen: betracht het *Batavieren*,
Te ſeggen, wat ick meen, is noodigh, ongerijmt.

TREVR-VERSEN
Over het droevigh ongeluck, over-gekomen sijne Coninghlijcke Mr. van Bohemen.

GEtroffen Bhemer-Vorst; *vvanneer ick mijne sinnen*
In u gesspleten boordt, en Spaer-gevvoel laet vinnen,
Ick berst in tranen uyt: en vvaerlijck, mijn gemoet
Dat plast my door het lijff, als ghy door't vvater doet.
Ick hoor dat drouff gekerm, Och; hellep! vvilt doch helpen!
En t'elcken vve'er de stroom den boesem over-stelpen,
Daer't Vaderlijcke beeldt, daer'tmoederlijcke kroost
Niet van de Vader mach, dan God, is uvven troost.
O! vvat een hardt gelach! Vervlouckte vvreede Steven
Die soo mis-stuurt, berooft dat Coninghlijcke leven
Van't Princelijcke bloedt. Daer'tjammerlijck gekrijt,
Daer'tsinckende gesucht; 'tbehouden hert, door-snijt
En'tlievende bevriest. Daer'tkermend'-kinder-svvemmen
Des Vaders ziele moort, en'therte doet beklemmen;
Soo dat met eenen stoot, het spreecken hem begeeft,
En'tleven vande Soon, de Soon niet meer en leeft.
Dan is de tonge doot, de binnen-heden leven,
Die spreken met een sucht en met een dobbel beven,
Mijn Soon; mijn lieve kindt; ick hoor u vvel; maer ach!
God vveet het, dat ick u niet hellepen en mach.
O! vvaert met gelt te doen; geen gout en soud' ick sparen,
Om u voor Sparens-noodt (spijt Spaer-noot) te bevvaren,
Maer; goedt noch bloedt en helpt. Adieu dan goet en Bloedt,
Adieu, mijn Soon, mijn Soon! ádieu nu'tvvesen moet.
VVil God dat uvven romp sal sincken en verdrencken,
Stijght mette ziel om hoogh, en vvilt aen God gedencken
Op dat God u gedenckt. beveelt hem uvven geest;
Ick, Ick beveel hem u, mijn Soon; ja; Soon gevveest!

Dus

Dus staet de Bhemer-Vorst, *ter nauvver noot behouvven,*
Gepraemt, geprangt, benert, bevrosen en verkouvven,
Nu siende na de grondt, dan vveder na de lucht,
Nu met een handt-gevvringh, dan met een drouff gesucht.
O! vvie sal't ongeluck en't innigh herte breken
Soo drouff gelijck het vvas, verhalen en uyt-spreken?
Den Hemel svvart en dick: het vveder kout en nat:
Het kermen sonder hulp: 'tniet konnen vvie-der badt.
O! schitse donder-slagh; Het Landt vvas vol verheugen,
'tVVas al, ja voor de vvindt, en oorsaeck tot vervreugen;
De Dagh vvierdt totte nacht door't vreuchden-vyer verlengt;
„ Maer, vvat hier vreugde schijnt, is met verdriet gemengt.
Troost, troost, u niet-te-min, geslagen Vorst, hier tegen:
Met meerder ongeluck, daer met ghy vvaert geslegen
Had God u niet bevvaert. Troost, troost u soo ghy meught
En met uvv's Jongsten lach, en met uvv's Oudtsten vreught.
Ja troost u met den Heer. En ghy mijn mede-landers,
Siet! heden isset dus, maer morgen is het anders.
Leert, leert dan dat ghy zijt, en dat u ziele zy
In drouffheyt niet te drouff: in blijschap niet te bly.

A. DVYRCANT.

